

ἀμπελικιάτικα τά, ἀμάρτ. ἀδελικιάτικα Κρήτ. (Μονοφάτσ. κ. ἀ.)

Τὸ οὐδ. τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. ἀμπελικιάτικος οὐσιαστικοποιηθέν.

Ἡ ἀμοιβή τοῦ ἀμπελοφύλακος. Συνών. ἀμπελιάτικο 1, ἀμπελοφυλακιάτικο.

ἀμπελικοοικονόμος ὁ, *Αθ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπελική καὶ οἰκονόμος.

Ὁ οἰκονόμος τῆς ἀμπέλου, ἦτοι μοναχὸς ἐπιστατῶν εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ τὸν τρυγητὸν αὐτῆς.

ἀμπελικὸς ὁ, *Αθ. κ. ἀ. — Λεξ. Περίδ. Λεγρ. Ἐλευθερουδ. ἀδελικὸς Κρήτ. ἀδελ'κός Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀμπελικὸς οὐσιαστικοποιηθέν. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

I) Ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου, ἀμπελουργὸς *Αθ. Κρήτ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμπελάρις. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Βλάχ. II) Ὁ φυλάττων τὰς ἀμπέλους, ἀμπελοφύλαξ *Αθ. Κρήτ. — Λεξ. Περίδ. Λεγρ. Ἐλευθερουδ.: Γνωμ. Ἀδελικὸς καὶ κηπουρὸς τρεῖς μῆνες ἢ χαρὰ τοῦ Κρήτ. || *Ἄσμ.

Νὰ ζήσης, γέρω ἀδελικέ, τίνος εἶν' τ' ἀδελάκι;
αὐτόθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμπελάς 3. β) Ἀγροφύλαξ Κρήτ. (Μονοφάτσ.) — Λεξ. Περίδ. Συνών. βλέπες.

ἀμπελίνα ἡ, Ἀττικ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Σουδεν. κ. ἀ.) — ΠΓεννάδ. 517 ἀδελίνα Πελοπν. (Τρίκκ.) Ἰμπερλίνα Πελοπν. (Ἀνδρίτσ.) — Λεξ. Ἐλευθερουδ. (λ. ἀμπελίδα).

Τὸ θηλ. τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἀμπελίνοσ οὐσιαστικοποιηθέν. Διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς καταλήξεως πβ. ἀθερίνη - ἀθερίνα, μασχάλη - ἀμασκάλα κττ. Περί τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ρ εἰς τὸν τύπον Ἰμπερλίνα ἰδ. ΦΚουκουλ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 83 κέξ.

Τὸ φυτὸν κληματὶς ἢ κινρώδης (clematis cirrhosa). Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγρόαμπελη 1 καὶ ἀγριοκλήμα 4. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Πελοπν.

ἀμπελίτης ὁ, Χίος

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμπελος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτης. Ὅτι ἡ λ. παλαιὰ μαρτυρεῖ τὸ ἀρχ. ἀμπελίτης γῆ καὶ τὸ ἐθνικὸν ὄν. Ἀμπελίτης.

Εἶδος κοχλίου διαττωμένου εἰς τὰς ἀμπέλους. Συνών. ἀμπελουργὸς 3. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Χίος

ἀμπελίτσα ἡ, Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμπελί καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

Εἶδος χόρτου κληματοειδοῦς.

ἀμπελιτσά ἡ, ἀμάρτ. ἀδελιτσά Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀμπελίτσα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εά. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. καὶ πουλλίτσι-πουλλίτσιτσα. Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. τύπ. ἀδελιτσά προήλθεν ὁ ἐπιστημονικὸς Λατιν. ὄρος *abelicea*, ὅθεν ὁ Ἕλλην. ἀβελικεῖα.

Εἶδος δένδρου ἀγρίου (*ulmus abelicea* Sm., *planera abelicea* R. et Sch., *zelkova Cretica* Spach., *abelicea*

Boiss.) τῆς οἰκογενείας τῶν οὐλμοειδῶν: Κατσούνα ἀπὸ ἀδελιτσά (κατσούνα = ράβδος ἀγκύλη).

ἀμπελοβατράχι τό, ἀμάρτ. ἀβιλουβαθράτ' Λέσβ. Ἰδουμαθράτ' Λέσβ. (Πέτρ.) Ἰδουλουβαθράτ' Λέσβ. (Καλ-λον.) Ἰδουλουμαθράτ' Λέσβ. (Μανδαμᾶδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπελί καὶ βατράχι, παρ' ὁ καὶ βαθράκι. Παρὰ Σομ. μπιλαβαθράκι.

1) Βάτραχος πρασίνου χρώματος. Συνών. ἀγκληδόνα, ἀμπελοβάτραχος. 2) Τεμάχιον ὑφάσματος χρώματος πρασίνου ἐπιγραφτόμενον ἐπὶ τῆς μασχαλιαίας χώρας τῶν ὑποκαμίσων. Πβ. ἀρχ. βατραχίς καὶ βατραχειοῦς. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμασκαλίδι 1. [**]

ἀμπελοβάτραχος ὁ, ἀμάρτ. ἀμπελοβάθρακος Πρωπ. (Ἀρτάκ.) ἀβιλουβάθρακος Θράκ. (Μάδυτ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπελί καὶ βάτραχος, παρ' ὁ καὶ βάθρακος.

Ἀμπελοβατράχι 1, ὁ ἰδ. [**]

ἀμπελόβεργα ἡ, σύνθηθ. ἀδελόβεργα Κεφαλλ. Πελοπν. (Λακων.) Σέριφ. κ. ἀ. Ἰδελόβεργα Σέριφ. Ἰπελόβεργα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπελί καὶ βέργα.

1) Κλάδος ἀμπέλου σύνθηθ. Συνών. ἀμπελόβεργο, ἀμπελοκλάδι 1, ἀμπελόκλημα 2, βέργα, κληματοβέργα. 2) Τὸ καλάμιον ἢ ἡ ράβδος, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζονται οἱ πήχεις τοῦ πετάλου τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

ἀμπελόβεργο τό, ἀμάρτ. ἀμπελόβιργον Θράκ. (Ἀδριανούπ. Σουφλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπελί καὶ βεργί.

Συνήθως κατὰ πληθ., κλάδοι ἀμπέλου κλαδευθέντες καὶ πρὸς καῦσιν χρησιμοποιούμενοι. Συνών. ἀμπελόβεργα 1.

ἀμπελοβλάσταρο τό, Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπελί καὶ βλαστάρι.

Ὁ τρυφερὸς βλαστὸς τοῦ κλήματος, ὅστις συλλέγεται καὶ τιθέμενος ἐν ἄλλῃ διατηρεῖται. Συνών. βλαστός. Πβ. βλαστάρι, κορφόκομμα.

ἀμπελόγαττος ὁ, Κέρκ. — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. ἀδελόγαττος Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπελί καὶ γάττος.

1) Ἡ ἀτηγριωμένη γαλῆ ἢ διαττωμένη εἰς τὰς ἀμπέλους. Πβ. ἀγριογάττος. Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. Κέρκ. Κεφαλλ. 2) Μεταφ. γυνὴ δυσειδῆς Κεφαλλ.

ἀμπελόγη ἡ, ἀμάρτ. ἀμπελοῖ Κάρι. ἀμπελογῆς Ἰων. (Κρήν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπελί καὶ γῆ, παρ' ὁ καὶ γῆς. Διὰ τὴν σύνθεσιν πβ. ἀμμόγη, ἀμμουσοσόγη.

Γῆ πρόσφορος πρὸς ἐμφύτευσιν ἀμπέλων. Συνών. ἀμπελόχωμα.

ἀμπελοκάματον τό, Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀμπελί καὶ κάματον, δι' ὁ ἰδ. κάματος.

1) Ἡ ἀροτρίασις τῶν ἀμπέλων. Πβ. κάματος.
2) Πληθ. ἀμπελοκάματα, ὁ χρόνος τῆς ἀροτριάσεως τῶν ἀμπέλων.

ἀμπελόκηπος ὁ, Πελοπν. (Ἀρκαδ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. ἀμπέλι καὶ κῆπος. Ἡ λ. πιθανῶς μεσ. Πβ. ἀμπελοκηποπεριβόλιον ἐν Θησαυρ. λ. ἀμπελοπεριβόλιον.

Κτῆμα μεικτὸν ἐξ ἀμπελῶνος καὶ κήπου. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀμπελόκηποι καὶ ὡς τοπων. Ἀθῆν.

ἀμπελοκλάδεμα τό, Σέρφ.

Ἐκ τῶν οὖσ. ἀμπέλι καὶ κλάδεμα.

Ἡ κλάδευσις τῶν ἀμπέλων.

ἀμπελοκλαδευτήρι τό, ἀμάρτ. ἀδελοκλαδευτήρι Πελοπν. (Πλάτ.) ἀδελοκλαδευτήρο Πελοπν. (Ἡλ. Λακων.)

Ἐκ τῶν οὖσ. ἀμπέλι καὶ κλαδευτήρι.

Τὸ ὄργανον, δι' οὗ κλαδεύουν τὰς ἀμπέλους.

ἀμπελοκλαδευτής ὁ, ἀμάρτ. ἀδελοκλαδευτής Πελοπν. (Βασαρ.)

Ἡκ τῶν οὖσ. ἀμπέλι καὶ κλαδευτής.

Ὁ κλαδεύων ἀμπέλους: Ὁ δεῖνα εἶναι πρώτης τάξεως ἀμπελοκλαδευτής. Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών.

ἀμπελοκλάδι τό, ἀμπελοκλάδιν Πόντ. (Κερασ.) ἀμπελοκλάδι Εὐβ. (Κύμ. Χαλκ.) Θράκ. Κῶς Μεγίστ. Πελοπν. (Αἶγ. Καλάβρυτ.) Ρόδ. —Λεξ. Αἰν. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ. ἀμπελοκλάδ' Θράκ. ἀδελοκλάδι Θήρ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθν. Πελοπν. (Λακων.) ἀδελονκλάδ' Θεσσ. (Καλαμπάκ. Κανάλ. Μπάκρεν.) Λέσβ. ἀμπενοκλάδι Ἀθῆν. Ζάκ. Κύθηρ. Στερελλ. (Μετολόγγ.) Χίος—Λεξ. Δεξ. ἀδελονκλάδι Κεφαλλ. Κρήτ. Μέγαρ. Πελοπν. (Λακων.) ἄμπεοκλάδι Τσακων. ἄμπενοκλάδι Κύθηρ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Καλάμ.) ἄμπενοκλάδι Πελοπν. ἄδελονκλάδι Πελοπν. (Μάν.) ἄδελονκλάδι Πελοπν. (Λακων.) ἄδελονκλάδι Κρήτ. ἀμπελόκλαδο Σίφν. ἀμπελόκλαο Κάρπ. ἀδελόκλαδο Κύθν. Πελοπν. (Λακων.) ἀμπενοκλάδο Σίφν.

Ἐκ τοῦ μεσ. οὖσ. ἀμπελοκλάδιν. Τὸ ἀμπενοκλάδι, ὃ καὶ παρὰ Σομ., δι' ἀνομ. ὡς καὶ ἀμπελόφυλλο—ἀμπενοφύλλο. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,328. Τὸ ἄμπεοκλάδι ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἄμπελοκλάδι.

1) Ὁ κλάδος τοῦ κλήματος πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ.): ἄσμ.

Μουδὲ ὅς τ' ἀμπέλῃ γόνιψεν μουδὲ ὅς τ' ἀμπελοκλάδῃ

(ἐνν. τὸ πουλλί) Κερασ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμπελόβεργα 1.

β) Ὁ ἐκ κλαδευθέντος κλήματος ἐξερχόμενος ὁπός, φάρμακον δημῶδες Εὐβ. (Χαλκ.) Συνών. ἀμπελόνερο.

γ) Κλάδος χρησιμοποιοῦμενος ὡς φράκτης εἰσόδου τοῦ περιβόλου τῶν ἀμπελώνων Κάρπ.: ἄσμ.

Θαρεῖς, μάννα, κ' ἡ φυλακὴ πῶς εἶναι περιόλι,
νὰ σύρῃς τ' ἀμπελόκλαο νὰ μῆς νὰ σιργιανίσῃς;

2) Φυτό τοῦ γένους τοῦ ἐπιθύμου (cuscuta) τῆς τάξεως τῶν περιαλλοκαυλωδῶν (convolvulaceae) παράσιτα τῆς ἀμπέλου καὶ ἰδίως ἐπιθύμον τὸ κοινόν (cuscuta epithymum) καὶ ἐπιθύμον τὸ μονόγυνον (cuscuta monogyna) Θεσσ. (Μπάκρεν.) Μέγαρ. κ. ἀ. —Λεξ. Αἰν. Συνών. ἀμπελοκλαδόχορτο, μαλλιά τῆς. Παναγίας (ἰδ. μαλλί), νεραϊδόνημα, τῆς ἀλεπούς ἢ τῆς κουρούνας τὸ

μετάξι (ἰδ. μετάξι). 3) Τὰ κληματώδη ἀναρριχώμενα φυτὰ τοῦ γένους τῆς ἀριστολογίας, τῆς τάξεως τῶν ἀριστολογιωδῶν (aristolochiaceae), ἰδίως δὲ ἀριστολογία ἢ στρογγύλη (aristolochia rotunda), ἀριστολογία ἢ μακρόρριζος (aristolochia longa) καὶ ἀριστολογία ἢ κληματῖτις (aristolochia clematidis) Ἀθῆν. Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Κεφαλλ. Μέγαρ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) Ρόδ. Τσακων. κ. ἀ. Πβ. ἀμπελοκλαδόρριζα 2, πικρόρριζα, πικρορρίζι, πλεμονόχορτο. 4) Τὸ φυτὸν αἰγόκλημα τὸ κοινόν (lonicera caprifolium) τῆς τάξεως τῶν αἰγοκληματωδῶν (caprifoliaceae) Θεσσ. (Κανάλ.) Συνών. ἀγρόκλημα (II) 1, ἀγρόφυλλο, ποντικιά. 5) Τὸ νόσημα ἔρπης τοῦ προσώπου ἢ τῆς κεφαλῆς τῶν παιδίων (διότι θεραπεύεται μὲ τὸ ἀμπελοκλάδι) Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κῶς Λέσβ. Μεγίστ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) Στερελλ. (Μετολόγγ.) κ. ἀ. Πβ. ΦΚουκουλ. ἐν Ἀθηνᾶ 30 (1919) Δεξικογρ. Ἀρχ. 31. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμπέλι 1 δ. 6) Τὸ ἐρυσίτελας (ἰδ. σημ. 5). Συνών. ἀνεμοπύρωμα. 7) Φλεγμονὴ τῶν παρὰ τὸν ὄνυχα μερῶν τῶν δακτύλων, παρωνυχία (ἰδ. σημ. 5) Θήρ. Κρήτ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμελέτητος 1 ιη.

8) Ὁξιδωσις τοῦ στομάχου τῶν παιδίων προκαλοῦσα διάρροϊαν καὶ κολικούς πόνους (ἰδ. σημ. 5) Ζάκ. Κύθηρ. Κύθν. Κρήτ. Πελοπν. (Αἶγ. Καλάμ. Μάν.) —Λεξ. Αἰν.: Ἀμπενοκλάδι νὰ σὲ σφάξῃ! (ἀρὰ) Ζάκ. Νὰ σὲ κόψῃ κακὸ ἀμπελοκλάδι! Πελοπν. (Αἶγ.) || Παροιμ.

Ἀπάνω ὅς τὸν περὶδρομο φύτερωσε ἄδελονκλάδι

(ἐπὶ συρροῆς ἀτυχημάτων) Μάν. Ἡ σημ. καὶ μεσ. Πβ. Περὶ γέρ. 122 (ἐκδ. Wagner σ. 109) «νὰ κάψῃ ὁ Θεὸς τὰ ροῦχα τοῦ καὶ τὰ φλωριά τοῦ ὁμάδι | καὶ νὰ τὸν κάψῃ καὶ κακὸν θανάτου ἀμπελοκλάδι». Συνών. περὶδρομος. [**]

***ἀμπελοκλαδιάζομαι**, Μετοχ. ἀδελονκλαδιασμένος Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀμπελοκλάδι.

Προσβάλλομαι ὑπὸ τῆς νόσου ἀμπελοκλάδι 5, ὃ ἰδ.: Ἀδελονκλαδιασμένο μου! (ἀρὰ. Πβ. *ἀμπελοκλαδιαστός).

***ἀμπελοκλαδιαστός** ἐπίθ. ἄδελονκλαδιαστὲ Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀμπελοκλαδιάζομαι.

Ἐκεῖνος ὃν εἶθε νὰ προσβάλλῃ ἡ ἀσθένεια ἀμπελοκλάδι 5.: Βεοκαδιαστέ! (ἀρὰ τῆς μητρὸς πρὸς τὸ κλαῖον τέκνον).

ἀμπελοκλαδόρριζα ἡ, Λεξ. Αἰν. Μ. Ἐγκυκλ. —ΠΓεννάδ. 141 ἀμπενοκλαδόρριζα Ζάκ.

Ἐκ τῶν οὖσ. ἀμπελοκλάδι καὶ ρίζα. Ἡ λ. καὶ ἐν κειμένῳ τοῦ 1785.

1) Ἡ ρίζα τοῦ φυτοῦ ἀμπελοκλάδι 3, ὃ ἰδ., Ζάκ. —Λεξ. Αἰν. 2) Τὸ φυτὸν ἀριστολογία ἢ μακρόρριζος (aristolochia longa) Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. —ΠΓεννάδ. 141 Πβ. ἀμπελοκλάδι 3, πικρόρριζα, πικρορρίζι, πλεμονόχορτο. [**]

ἀμπελοκλαδόχορτο τό, Πελοπν. (Αἶγ. Καλάμ.) —Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ. —ΠΓεννάδ. 306 ἀδελονκλαδόχορτο Μέγαρ. ἄδελονκλαδόχορτο Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὖσ. ἀμπελοκλάδι καὶ χόρτο.

Τὸ φυτὸν ἐπιθύμον τὸ μονόγυνον (cuscuta mono-

